

Den sidste sag på dagsordenen var:

Forespørgsel til statsministeren af Kurt Hansen, Steen Folke, Sigsgaard og Wilhjelms:

„Hvilke foranstaltninger anses for påkrævede for at hindre, at virksomheder bliver lukket, fordi det bedre kan betale sig for ejerne at flytte kapital eller produktion til udlandet?“

(Forespørgsel nr. I. Anmeldt 24/1 75. Fremme af forespørgslen vedtaget 28/1 75).

Ordføreren for forespørgerne (Kurt Hansen) (VS):

Når vi har anmodet om en forespørgselsdebat af denne karakter, skyldes det bl. a., at vi inden for de sidste måneder har været vidne til en del virksomhedslukninger her i landet, fordi der var større fortjeneste at hente andre steder i Vesteuropa. Der er i en lang række tilfælde tale om virksomheder, der i traditionel forstand må betegnes som yderst sunde virksomheder.

En af de ting, der tegner sig tydeligere og tydeligere, er, at flere og flere lukninger er planlagte lukninger. Egentlige krak bliver mere og mere sjældne, i hvert fald inden for de større virksomheder. Jeg kan levende forestille mig, at nogle nu vil sige, at Schou-koncernen krakkede på traditionel vis. Det er også korrekt, det er blot en undtagelse, der bekræfter reglen.

Der er selvfølgelig flere måder at nedlægge en virksomhed på, men hvad angår de planlagte lukninger, er der sådan set tre modeller, som går igen og igen.

Eksempel 1: multinationale virksomheder lukker fabrikker for at foretage flytning af produktion eller for at indskrænke den samlede produktion i koncernen.

Eksempel 2: et dansk monopol flytter sin virksomhed eller nedlægger sine fabrikker eller afdelinger.

Eksempel 3: et familietoretagende giver op ved at sælge virksomheden til et monopol, der så lukker virksomheden og eventuelt overflytter produktionen til sine andre virksomheder. Det indgår som bekendt i en strukturrationalisering.

De her skitserede modeller er de mest anvendte, når en virksomhed skal slagtes. Der kunne remses en hel stribe op, men det ville intet formål tjene, og det tillader forretningsordenen tidsmæssigt heller ikke. Jeg

vil derfor nøjes med at trække tre virksomheder frem. Netop disse tre virksomheder er måske de klareste eksempler på, hvordan privatkapitalen frit kan skalte og valte med lønarbejderne efter profittens forgodtbefindende. Det er selvfølgelig et postulat, og derfor vil jeg her tillade mig at gennemgå virksomhederne Rank Arena, GM samt Uniprint.

Hvad angår den første, Rank Arena, så viser det sig, at lukningen var dikteret fra moderfabrikken i England, Rank Radio International med hovedsæde i Plymouth. Beslutningen var begrundet i den faldende omsætning. Da der nu er international overproduktion, og da Rank havde udvidet sin fabrik i Sydengland, blev man nødt til at indskrænke på nogle af de andre 7 fabrikker. Derfor skulle Rank Arena i Horsens altså nedlægges. Nu har man fået det danske salgs- og distributionsapparat, og EF-medlemskabet betyder, at det er lige så nemt og billigt at sælge de engelskproducerede apparater på det danske marked.

Den finske tv-koncern Salora har forsøgt at købe fabrikken i Horsens, som er helt moderne og opbygget efter en storbrand for ca. 5 år siden. Saloras ønske var klart at komme ind og producere tv-apparater inden for EF, men det ville jo betyde en mindre markedsandel for Rank-koncernen. Derfor afslog man at sælge til den finske tv-fabrik. Det ville passe betydelig bedre, hvis det var de tidligere ansatte, der købte virksomheden. Netop blandt de tidligere ansatte har der jo været tale om en produktionsomlægning, således at tv-produktionen skulle suppleres med en produktion af elektronik til militæret.

Fremgangsmåden ved lukningen af Rank Arena var altså af traditionel karakter. Det samme kan siges om fremgangsmåden på GMs samlefabrik. GM er som kendt af de fleste verdens største internationale koncern. I koncernen indgik også en samlefabrik på Nørrebro i København. Fabrikken beskæftigede sig med at færdiggøre samlingen af biler på grundlag af færdigproducerede komponenter, ikke alene fra England, men i særdeleshed fra Vesttyskland. Grunden til, at fabrikken lå i Danmark, har sikkert været den 12 pct.s afgift, som Danmark har på færdige, importerede biler, og denne afgift gælder som bekendt ikke delene til samling.